α'Εγώ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή»
(Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά ἐστι
καὶ ζωή ἐστι»
(Ἰωάν. ϛ' 63).

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΕ'. | Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ἰανουαρίου 1935 | Ἀριθ. 1169

ΕΠΙ ΤΩ ΝΕΩ ΕΤΕΙ

ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑΝ ΚΑΙ ΤΑ ΟΜΜΑΤΑ ΑΝΩ

Νέον ἔτος, νέαι εὐχαί, νέαι ἐλπίδες. Ἀλλὰ καὶ πέρυσι σᾶν τώρα, ἀναγνῶστά μου, τὰ ἴδια ἀκριβῶς ἐλέγομεν καὶ τὰ αὐτὰ ᾐσθανόμεθα. Ἀκριβῶς ὅπως καὶ τώρα, ποὺ ἀντικρύζομεν νέαν πρωτοχρονιάν, οὕτω καὶ πρὸ ἑνὸς ἔτους διηνοίγετο ἐμπρός μας ὁ νέος τότε ἀλλὰ περασμένος τώρα χρόνος γεμάτος γλυκείας ἐλπίδας. Ἐνεφανίζετο μὲ πρόσωπον γελαστὸν καὶ χαρωπόν, μὲ τὴν χεῖρα βυθισμένην εἰς βαρὺν καὶ ὀγκώδη σάκκον, σᾶν νὰ ἐπρόκειτο νὰ σκορπίσῃ εἰς ἡμᾶς ἀφειδῶς καὶ γενναιοδώρως ὅλα ἐκεῖνα, ὅσα εἰς τὸ παρελθὸν ματαίως ἐζητήσαμεν καὶ ἐπεδιώξαμεν. Ἔφυγεν ἐν τούτοις καὶ ὁ περασμένος χρόνος καὶ ἰδοὺ ὅτι εὑρισκόμεθα ἐμπρὸς εἰς τὰς θύρας τοῦ νέου χρόνου μὲ τὰς χεῖρας ἁπλωμένας, ὅπως πέρυσι, μὲ τὸ βῆμα ἴσως περισσότερον κουρασμένον, ἀσφαλῶς δὲ μὲ τὸ φορτίον τῆς ἡλικίας βαρύτερον, διότι τώρα προσετέθη εἰς τὴν ράχιν μας ἓν ἀκόμη ἔτος.

Ταλαίπωροι ὁδοιπόροι τῆς ζωῆς! Βαδίζομεν ὅλοι μαζῆ σᾶν ἕνα στράτευμα ποὺ κατευθύνεται ἀπὸ διάφορα μέρη καὶ ἀπὸ πολλοὺς δρόμους εἰς τὴν κατάκτησιν τοῦ αὐτοῦ μέρους, εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ. Καὶ ὁ σκοπὸς αὐτὸς ὀνομάζεται εὐτυχία· καὶ εἰς τὸ μέρος αὐτὸ ὑπάρχει ἡ χαρά. Βαδίζομεν. Καὶ ἐὰν ἐν μέσῳ τῶν ἀνταλλασσομένων πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ νέου ἔτους εὐχῶν περιφέρωμεν τὸ βλέμμα μας εἰς τὴν παράταξίν μας, θὰ ἴδωμεν, ὅτι ὑπέστη καὶ αὐτὴ τὰς ἀπωλείας της, ὡσὰν νὰ ἦτο στρατιὰ βαδίζουσα ὑπὸ τὸ πῦρ καὶ ὑπὸ τὰς διασταυρουμένας ἐχθρικὰς βολίδας. Πόσοι ἀπὸ τοὺς γνωστούς μας, ἴσως καὶ ἀπὸ τοὺς φίλους μας, πιθανῶς καὶ ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς μας δὲν εὑρίσκονται ἐφέτος παρὰ τὸ πλευρόν μας καὶ δὲν χαιρετίζουν καὶ ἐφέτος μαζῆ μας τοῦ νέου χρόνου τὴν εἴσοδον! Καὶ μ' ὅλα ταῦτα πέρυσι καὶ αὐτοὶ ἀντίκρυσαν τὸ νέον ἔτος, ἀλλὰ παρελθὸν σήμερον ἔτος, μὲ τὰς αὐτὰς γλυκείας ἐλπίδας καὶ μὲ τὰς αὐτὰς χαρμοσύνους εὐχάς, μὲ τὰς ὁποίας καὶ σήμερον ἡμεῖς οἱ ἐπιζῶντες ἀντικρύζομεν τὸ ἔτος 1935.....

Χίλια ἐννεακόσια τριάκοντα πέντε! Ἐπαναλαμβάνω ἀργὰ ἀργὰ τὰς λέξεις, ποὺ μοῦ δίδουν τὸν ἀριθμὸν τοῦ νέου χρόνου. Καὶ ἐρωτῶ! Πόσοι μέσα εἰς τὰ χρόνια αὐτὰ ἐπέτυχαν τὴν πραγματοποίησιν ὄχι ἁπλῶς τῶν πόθων των, ἀλλὰ τοῦ ὀνείρου, εἰς τὸ ὁποῖον ἤλπιζαν νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ ἡ πραγματοποίησις τῶν πόθων των, καὶ τὸ ὁποῖον λέγεται ἀληθινή, μόνιμος, ἀσφαλής, ἀδιατάρακτος χαρὰ καὶ εὐτυχία; Ἀναμφιβόλως ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους οἱ ἄλλοι ἐθεώρησαν εὐτυχεῖς ὑπῆρξαν πολλοί. Ἐὰν εἴχομεν ὅμως ἐμπρός μας τὸ πλῆθος αὐτὸ τῶν εὐτυχισμένων διὰ νὰ τοὺς ἐρωτήσωμεν, τί ᾐσθάνοντο εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστου νέου χρόνου τῆς ζωῆς των, θὰ μᾶς ἀπήντων ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ὅλοι: Ἀκριβῶς ὅ,τι καὶ σεῖς. Νέον ἔτος, νέας εὐχάς, νέας ἐλπίδας, καὶ οὐδέποτε ἀρκεῖ· διότι οὐδέποτε λαμβάνει σάρκα καὶ ὀστᾶ τὸ ὄνειρον τῆς ἀληθινῆς καὶ μονίμου εὐτυχίας, ἀπὸ τὸν ὁρίζοντα τῆς ὁποίας λείπει κάθε σύννεφον.

Χίλια ἐννεακόσια τριάκοντα πέντε ἔτη μετὰ Χριστόν. Καὶ ἡ σκέψις μου βυθίζεται εἰς τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν πρὸ Χριστοῦ χρόνων..... Τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον τώρα ἵσταμαι ἐγώ, τί νὰ ἦτο τότε; Ἴσως ἦτο ἔρημος· ἀλλ' εἰμπορεῖ νὰ ἦτο καὶ χωρίον. Ἐνδέχεται νὰ ἦσαν κῆποι κάποιου μεγάλου κτηματίου. Ποῦ εἶνε τώρα αὐτὸς καὶ τὰ ὄνειρα τῆς εὐτυχίας του; Εἰμπορεῖ νὰ ἦσαν ἐκτάσεις, τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν ὁποίων διεξεδίκουν διάφοροι, φιλονεικοῦντες ἐξ αἰτίας των, ἐχθρευόμενοι, ἴσως ἴσως καὶ συγκρουσθέντες καὶ χύσαντες τὸ αἷμά των παρὰ τὰ ὅριά των. Μετ' ὀλίγον καιρὸν παρῆλθον ὄχι μόνον αὐτοί, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπόγονοί των. Καὶ ἦλθεν ὕστερον ἐποχή, καθ' ἣν ὁ τόπος αὐτὸς ἐρήμωσε, καὶ κατήντησε χωρὶς καμμίαν ἀξίαν, διὰ νὰ γίνῃ πάλιν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ὑπόθεσις πλουτισμοῦ καὶ νομιζομένης εὐτυχίας διὰ τοὺς συγχρόνους μας..... Παρακάτω εἰς τὸ κέντρον ἴσως τῆς πόλεως, εἰς τὰ πάρκα της, εἰς τὰ σημερινὰ ἀνάκτορά της, διηύθυνον ἴσως τὰ βήματά των ὅμιλος φιλοσοφούντων, ἢ ἀντήχουν αἱ φωναὶ τῶν ἐν ἀγάματι τοῦ Βάκχου κραιπαλώντων καὶ ναρθηκοφορούντων. Πιθανῶς νὰ εὑρίσκοντο ἐκεῖ καὶ κέντρα συγκεντρώσεων ἀνάλογα πρὸς τὰ σημερινὰ καφφενεῖά μας καὶ ζυθοπωλεῖά μας καὶ ζαχαροπλαστεῖά μας καὶ ἑστιατόριά μας. Μὴ ἀμφιβάλλῃς, ἀναγνῶστά μου, ὅτι θὰ ἀντηλλάγησαν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ποὺ ἔζησαν τότε, καὶ εὐχαὶ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ νέου ἔτους· θὰ παρετέθησαν καὶ συμπόσια, θὰ ἐξεδηλώθησαν καὶ πόθοι, θὰ ἀνέζησαν καὶ ἐλπίδες. Ὅλα αὐτὰ τώρα πρόσωπα καὶ συναισθήματα καὶ χαραὶ καὶ ἐλπίδες καὶ ὄνειρα εὐτυχίας οὔτε ὡς καπνὸς δὲν ὑφίστανται· οὔτε ὡς σκιά τις δὲν παραμένουν..... Ὀλίγα βήματα μακρύτερα ἀνευρίσκονται τάφοι καὶ ἀνελκύονται σαρκοφάγοι. Ἐδῶ διηύθυνεν ἡ θλῖψις, ἡ ἀπαρηγόρητος ἴσως δυστυχία, κλονιζόμενα τὰ βήματά της. Ἐδῶ ἐχύθησαν δάκρυα, ἠκούσθησαν κοπετοί, ἐξεδηλώθησαν ἴσως συναισθήματα ἀπογνώσεως καὶ ἀπελπισίας. Ἐπέρασαν καὶ αὐτὰ καὶ δὲν ἔμειναν παρὰ μόνον ὁ μαρμάρινος τάφος, χωρὶς νὰ εἶνε γνωστὸν τὸ ὄνομα ἐκείνου, τὸν ὁποῖον περιέλαβε νεκρόν. Εὐτυχίαι καὶ δυστυχίαι οὕτω ἐσυγχύσθησαν εἰς τὴν πάροδον τοῦ χρόνου καὶ εἶχαν τὴν αὐτὴν καὶ αἱ δύο τύχην. Δὲν διακρίνεται ἡ μία τόσον, ὅσον καὶ ἡ ἄλλη, ὅ,τι τώρα εἶνε ἡ μία, τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς εἶνε καὶ ἡ ἄλλη. Δυστυχία καὶ εὐτυχία καὶ αἱ δύο μαζῆ «ματαιότης ματαιοτήτων καὶ πάντα ματαιότης».

Καὶ ὁ νοῦς μου προχωρεῖ ἀκράτητος εἰς τὰς σκοτεινὰς ἤδη ἐκτάσεις τοῦ ἀχανοῦς παρελθόντος. Τὸ ἔδαφος, εἰς τὸ ὁποῖον πατῶ, ἀπετέλει ἴσως ἄλλοτε, πολλοὺς αἰῶνας πρότερον, τὸν πυθμένα θαλάσσης ἢ λίμνης. Καὶ ἐδῶ, ὅπου κινοῦσιν ἀνήσυχα τὰ βήματά των τώρα οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀδάμ, κογχύλια καὶ βάτραχοι καὶ ἰχθῦς καὶ κήτη μεγάλα διήνυον τὴν ζωήν των.... Ἀλλαχοῦ συνέβαινε τὸ ἴδιον πρὸ ὀλίγων ἴσως ἑκατονταετηρίδων ἢ καὶ δεκαετηρίδων. Καὶ σήμερον ὑψοῦνται μέγαρα. Καὶ ζητεῖται εἰς τὸ ἔδαφος αὐτό, ποὺ ἔως προχθὲς ἴσως ἦτο θάλασσα καὶ λίμνη, ἴσως καὶ τέναγος γεμάτον βοῦλκον καὶ δεχόμενον τὰ ἀπορρίμματα διαφόρων ὀχετῶν, νὰ στερεωθῇ τὸ οἰκοδόμημα τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς μονίμου χαρᾶς!!..... Εἰς οὐχὶ μακρὰν ἀ-

πόστασιν πιθανῶς βλέπομεν τώρα τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης ἢ τὸ σκληρὸν πέτρωμα τῆς λάβας καὶ τῆς ἡφαιστειογενοῦς σποδοῦ. Τί εἰμπορεῖ νὰ εἶνε ὑποκάτω των; Τὰ ἐρείπια λαμπρῶν μεγάρων, εἰς τὰ ὁποῖα ἔφαγον, ἔπιον, ηὐχήθησαν ἀλλήλους, καὶ ἐώρτασαν ἴσως καὶ τὴν πρωτοχρονιὰν ἄνθρωποι ὡσὰν καὶ ἡμᾶς, ζητοῦντες τὴν εὐτυχίαν καὶ διώκοντες τὸ ὄνειρόν της; Κύτταξε, διαβάτα μου, ποῦ εὑρίσκεται τώρα τὸ οἰκοδόμημα τῆς εὐτυχίας των καὶ τῆς χαρᾶς, τὸ ὁποῖον μὲ μόχθους πολλούς, μὲ ἀγωνίας, μὲ ἔριδας, μὲ κατάρας καὶ εὐχὰς ἐζήτησαν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ νὰ κτίσουν... Ταλαίπωροι ὁδοιπόροι τῆς ζωῆς! Ὑψώσατε τὰ ὄμματά σας καὶ πρὸς τὰ ἄνω. Εἰς τὴν γῆν, ἐπὶ τῆς ὁποίας πατοῦμεν, τὸ παρελθὸν σωρεύει διαρκῶς ἐρείπια καὶ συμπαρασύρει πρὸς τὸν ὠκεανὸν τῆς λήθης τὰς χαράς μας, τὰ συμφέροντά μας, τὰς εὐτυχίας μας, ἀλλὰ καὶ τὰς δυστυχίας μας καὶ τοὺς πόνους μας καὶ τοὺς στεναγμούς μας, ἀκόμη δὲ καὶ τὴν ἱστορίαν μας καὶ τὰ ὀνόματά μας. Τίποτε τὸ μόνιμον καὶ τίποτε τὸ σταθερὸν ἐδῶ. Ἄρα λοιπὸν οὔτε εὐτυχία πραγματική, οὔτε χαρὰ ἀληθής, ἀφοῦ τόσον γρήγορα μᾶς φεύγουν καὶ τόσον εὔκολα ἀναμιγνύονται μὲ τὴν λύπην καὶ τὴν δυστυχίαν διὰ νὰ γίνουν ἕνα μαζῆ μὲ αὐτὰς καὶ διὰ νὰ ἐξαφανισθοῦν ἔπειτα διαπαντός. Ματαιότης ματαιοτήτων.....

Ταλαίπωροι ὁδοιπόροι τῆς ζωῆς! Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας. Πρὸς τὸν οὐρανόν, τὸν αἰώνιον τόπον τῆς χαρᾶς, τὸν τόπον τῆς ἀληθινῆς εὐτυχίας, τὸν τόπον τῆς μονίμου μακαριότητος. Μὴν ἀφίνῃς τὴν καρδίαν σου, ἀδελφέ μου, νὰ προσκολλᾶται ἐδῶ καὶ νὰ ζητῇ τὴν εὐδαιμονίαν της εἰς τὰ ἐδῶ. Ἀσφαλῶς ἔχει καὶ ἡ παροῦσα ζωὴ τὰς χαράς της. Ἀλλ' ἐὰν ἐπιδιώξῃς μόνον αὐτάς, πολὺ γρήγορα θὰ ἀπογοητευθῇς. Βάδιζε, χριστιανέ μου. Βάδιζε μὲ τὴν καρδίαν καὶ τὰ ὄμματα πρὸς τὰ ἄνω, μὲ τὴν ψυχὴν ἱπταμένην πρὸς τὸν οὐρανόν. Μόνον τότε καὶ ἡ παροῦσα ζωὴ θὰ γίνῃ διὰ σὲ εἰρηνικὴ καὶ πραγματικῶς φαιδρά. Μόνον τότε θὰ καταλάβῃς καλὰ τί σκοπὸν καὶ ποίαν ἔννοιαν ἐγκλείει ἡ πορεία μας διὰ μέσου τῆς κοιλάδος αὐτῆς, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ παρελθὸν τόσα ἐσώρευσε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ σωρεύῃ ἐρείπια. Βάδιζε, μὲ τὴν καρδίαν καὶ τὰ ὄμματα πρὸς τὰ ἄνω....

Ἀναγνῶσται τῆς «Ζωῆς», ἰδοὺ τί εὐχόμεθα ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει: Κατὰ τὸν χρόνον αὐτὸν ἡ ἐπὶ τῆς γῆς πορεία μας, νὰ καταγανσθῇ περισσότερον ἢ ἄλλοτε ἀπὸ τὸ φῶς τῆς πίστεως καὶ τῆς αἰωνίου ἀληθείας. Κατὰ τὸν νέον χρόνον νὰ κατανοήσωμεν καλλίτερον διατί εἴμεθα εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν καὶ ποῦ πρέπει νὰ κατευθύνωμεν τὰς προσπαθείας μας. Τότε καὶ αἱ χαραὶ τῆς παρούσης ζωῆς, καθὼς καὶ αἱ θλίψεις της θὰ προσλάβουν ὡρισμένην ἔννοιαν καὶ ἀξίαν, παρασκευάζουσαν καρπὸν αἰώνιον ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ ἐξαρτηθῇ καὶ ἡ αἰωνία εὐτυχία μας. Ναί· νὰ ζῶμεν ὄχι ὡς ἄνθρωποι τῆς ματαιότητος καὶ τῆς φθορᾶς, ἀλλ' ὡς ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ μένοντες εἰς τὸν αἰῶνα, αὐτὸ εὐχόμεθα εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας καὶ αὐτὸ ζητοῦμεν νὰ εὐχηθῶσι καὶ ἐκεῖνοι δι' ἡμᾶς.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΓΕΝΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ

δ) Παραλλαγαὶ καὶ μεταφοραί.

1. Τὸ φαινόμενον τῶν μεταβολῶν. Ὅτι εἰς διάφορα ἄτομα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἴδους παρατηροῦνται μεταβολαί τινες, οὐδεὶς θὰ διενοεῖτο νὰ ἀμφισβητήσῃ. Εἶνε βεβαιωμένον, ὅτι τὸ ἐξωτερικὸν περιβάλλον καὶ ἐν γένει αἱ συνθῆκαι τῆς ζωῆς ἐξ ἑνός, ἀλλὰ καὶ ἡ τεχνητὴ ἐπέμβασις τοῦ ἀνθρώπου ἐξ ἑτέρου, ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῶν ὀργανισμῶν πολλῶν ζώων μέχρι τοῦ σημείου νὰ προκαλῶσιν εἰς αὐτοὺς διαφόρους μεταβολάς. Οὕτως ὁ κύων ἐὰν ἤθελε μεταφερθῇ εἰς χώρας πλησίον τῶν πόλων κειμένας, ὅπου τὸ ψῦχος εἶνε δριμύ, θὰ ἐπικαλυφθῇ ἐντὸς ὀλίγου διὰ τριχώματος πυκνοτάτου, ἱκανοῦ νὰ τὸν διαφυλάξῃ ἀπὸ τὸ ἀφόρητον ψῦχος τοῦ νέου περιβάλλοντος, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ζῇ. Τοὐναντίον μεταφερόμενος εἰς τὸν ἰσημερινὸν ἀποβάλλει ἐντελῶς τὸ τρίχωμά του. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ περὶ τῶν χοίρων προκειμένου, οἵτινες μεταφερόμενοι εἰς τὰς ψυχρὰς χώρας τῆς Ἀμερικῆς προσλαμβάνουσι τρίχωμα ὅμοιον πρὸς τὸ ἔριον κλπ.

Ὡσαύτως ὑπάρχουσι παραδείγματα πείθοντα, ὅτι καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἔνστικτα τῶν ζώων μεταβάλλονται, ὅπως καὶ οἱ ἀνατομικοὶ χαρακτῆρες αὐτῶν, διὰ τῆς τιθασεύσεως, τοῦ ἐξευγενισμοῦ καὶ τῆς καλλιεργείας, τὰς ὁποίας διὰ τῆς τεχνητῆς ἐπιλογῆς ἐπιτυγχάνει ὁ ἄνθρωπος συζευγνύων πρὸς ἄλληλα ἄτομα φέροντα ἰδιάζοντας χαρακτῆρας καὶ ἀποχωρίζων αὐτὰ τῆς ἐλευθέρας ἐπιμιξίας. Οὕτως ἠδυνήθη ὁ ἄνθρωπος νὰ παραγάγῃ πλείστας ὅσας φυλὰς μεταξὺ τῶν διαφόρων ζώων. Ἐκ τῆς ἀγρίας περιστερᾶς ἐπὶ παραδείγματι παρήχθησαν 150 φυλαί, καὶ ἐκ τοῦ κυνὸς παρήχθησαν 180 φυλαί, μεταξὺ δὲ τῶν φυλῶν τούτων ὑπάρχουσι τόσαι μορφολογικαὶ καὶ ἀνατομικαὶ διαφοραί, ὥστε, ἐὰν πολλαὶ ἐξ αὐτῶν δὲν ἐσημειοῦντο ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐὰν δὲν ἐπήρχετο ἡ γονιμότης ἡ ἐν ταῖς συζεύξεσι τῶν φυλῶν τούτων παρατηρουμένη, νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν ἑνότητα τοῦ εἴδους, θὰ ὑπεθέτομεν, ὅτι πρόκειται περὶ διαφόρων εἰδῶν, οὐχὶ δὲ περὶ ποικιλιῶν τοῦ αὐτοῦ εἴδους. Ἀνάλογοι τυγχάνουσι καὶ αἱ διαφοραί, τὰς ὁποίας παρουσιάζουσιν αἱ ποικιλίαι τῶν ἀλεκτοροειδῶν, τὰς ὁποίας ἐσημείωσε μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος ὁ Darwin[1], καθὼς καὶ εἰς διάφορα ἄλλα εἴδη ζώων.

Ἐξ ἑτέρου οὐχὶ ὀλιγώτερον βαθεῖαι παρουσιάζονται αἱ διαφοραὶ τῶν εἰς τὰ κηπευόμενα φυτὰ παρατηρουμένων παραλλαγῶν, ἀρκεῖ δὲ νὰ σημειώσῃ τις, ὅτι ἐν μόνῃ τῇ ἀμπέλῳ ἐσημειώθησαν οὐχὶ ὀλιγώτεραι τῶν δισχιλίων ποικιλιῶν, ἵνα ἀντιληφθῇ περὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν μεταβολῶν καὶ διαφορῶν τούτων. Ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν δημητριακῶν, πολὺ δὲ περισσότερον ἐπὶ τῶν ὀπωροφόρων δένδρων, τῶν μηλεῶν, τῶν ἀπιδεῶν, τῶν πορτοκαλλεῶν, τῶν συκῶν, τῶν δαμασκηνεῶν κλπ.,) αἱ ἐπιτευχθεῖσαι ποικιλίαι δὲν ὑπῆρξαν ὀλιγαριθμότεραι. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰς μεταβολὰς καὶ παραλλαγὰς τῶν ἀνθέων, δύναταί τις νὰ σχηματίσῃ ἀντίληψίν τινα, ἐὰν λάβῃ ὑπ' ὄψει τὰς ἀναριθμήτους ποικιλίας τῶν ρόδων, τῶν χρυσανθέμων, τῶν δαλλιῶν, τῶν γερανίων, τῶν ἠρανθέμων, τῶν γαρυφάλων κ. λ. π.

(1) Darwin, De la variation des animaux et des plantes μετάφρ. Γαλλ. Εἰκόνες 17—29.

ΠΡΟΣΕΥΧΑΙ

Τὸ μεγαλεῖον τῆς δημιουργίας.

(Ψαλμὸς η')

Κύριε, ὁ Κύριος ἡμῶν, Δημιουργὲ τοῦ παντός, πόσον ἔνδοξον καὶ ἄξιον θαυμασμοῦ εἶνε τὸ Ὄνομά Σου δι' ὅλα τὰ κτίσματα καὶ δημιουργήματα ποὺ βλέπομεν εἰς ὅλην τὴν γῆν! Τὸ μεγαλεῖόν Σου καὶ ἡ δόξα Σου ὄχι μόνον εἰς τὴν γῆν λαμπρῶς φανερώνεται, ἀλλὰ καὶ εἰς ὁλόκληρον τὴν ἄλλην δημιουργίαν, εἰς τοὺς ἀπεράντους οὐρανοὺς καὶ τοὺς

ἀναριθμήτους ἀστέρας, οἱ ὁποῖοι διηγοῦνται τὴν ἄπειρον δύναμιν καὶ σοφίαν Σου.

Ἠδόκησες, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ ἀθῷα παιδία καὶ τὰ θηλάζοντα βρέφη νὰ γίνωνται ἀφορμὴ δοξολογίας πρὸς τὸ ἄπειρον μεγαλεῖόν Σου, διὰ ν' ἀποστομώσῃς καὶ καταισχύνῃς πάντα ἐχθρόν Σου, ὁ ὁποῖος δὲν ἀναγνωρίζει τὸ κράτος Σου καὶ ὑποστηρίζει μὲ πεῖσμα ἰδέας ψευδεῖς.

Θὰ στρέψω τὸ βλέμμα μου πρὸς τοὺς οὐρανούς, τὰ ἔργα αὐτὰ τῶν δακτύλων Σου, τὰ ἀριστουργήματα τῆς θείας Σου παντοδυναμίας. Θὰ παρατηρῶ πάντοτε μὲ θαυμασμὸν τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας, τοὺς ὁποίους Σὺ μόνος ἐδημιούργησες καὶ ἐθεμελίωσες ἐπάνω εἰς τὴν ἄπειρον δύναμίν Σου.

Τί εἶνε ὁ μικρὸς καὶ ἀδύνατος ἄνθρωπος, ὥστε νὰ τὸν ἐνθυμῆσαι Σύ, ὁ ἄπειρος Δημιουργὸς καὶ Θεός, καὶ νὰ ἐνδιαφέρεσαι δι' αὐτόν; Ἢ, τί εἶνε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε νὰ τὸν ἐπισκέπτεσαι μὲ τὴν ἀγαθὴν πρόνοιάν Σου καὶ νὰ τὸν προστατεύῃς; Ἔπλασες τὸν ἄνθρωπον ὀλίγον κατώτερον ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους τοῦ οὐρανοῦ, τὰ ἄϋλα πνεύματα, διότι τοῦ ἔδωκες σῶμα φθαρτὸν καὶ θνητόν, ὁποῖον δὲν φέρουν ἐκεῖνοι. Ἐστεφάνωσες ὅμως αὐτὸν μὲ δόξαν καὶ μὲ τιμήν, διότι τὸν ἔπλασες κατ' εἰκόνα Σου καὶ ὁμοίωσιν, καὶ κατέστησες αὐτὸν βασιλέα καὶ κυβερνήτην εἰς ὅλα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν Σου ποὺ ὑπάρχουν ἐπὶ τῆς γῆς. Ὅλα τὰ ἐπίγεια δημιουργήματα ὑπέταξες ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ· ὄχι μόνον τὰ ἥμερα πρόβατα καὶ ὅλους τοὺς βόας, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἄγρια ζῷα τὰ περιπλανώμενα εἰς τὰς πεδιάδας. Ὁμοίως παρέδωκες εἰς τὴν ἐξουσίαν του καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης ποὺ πλέουν εἰς τὰ βάθη τῶν θαλασσῶν.

Ὦ Κύριε, ὁ Κύριος ἡμῶν, πόσον ἔνδοξον πράγματι καὶ ἄξιον θαυμασμοῦ ἀποδεικνύεται τὸ Ὄνομά Σου εἰς ὅλα τὰ ἔργα Σου ὅσα ὑπάρχουν ἐπὶ τῆς γῆς!

Ἀρχιμ. † ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ Β' ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

21. «Ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμήν, ἡγιασμένον καὶ εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον».

Ἐὰν λοιπόν τις καθαρίσῃ καλὰ τὸν ἑαυτόν του διὰ χωρισμοῦ ἀπὸ τὰ ἄτιμα ταῦτα σκεύη, θὰ εἶνε σκεῦος προωρισμένον εἰς χρῆσιν τιμίαν, ἡγιασμένον καὶ εὐμεταχείριστον εἰς τὸν δεσπότην, ἑτοιμασμένον διὰ κάθε ἔργον ἀγαθόν.

«Ἐὰν οὖν». Σύμφωνα λοιπὸν μὲ αὐτὴν τὴν διάκρισιν, ἐάν **«τις»** χριστιανός, μέλος τῆς ἐκκλησίας, καί, πολὺ περισσότερον, ἐὰν εἶνε διδάσκαλος καὶ διάκονος τῆς ἐκκλησίας, **«ἐκκαθάρῃ ἑαυτόν»**· «οὐκ εἶπε καθάρῃ, ἀλλ' ἐκκαθάρῃ, τουτέστι παντελῶς καθάρῃ» (Χρυσ.)· **«ἀπὸ τούτων»,** δηλαδὴ τῶν εἰς ἀτιμίαν σκευῶν· «τῶν οἷον ξυλίνων καὶ ὀστρακωδῶν ἀνθρώπων» (Οἰκ.). Ὁ καθαρισμὸς οὗτος θὰ γίνῃ, ἐὰν τηρήσῃ ἑαυτὸν κεχωρισμένον ἀπὸ τὰ σκεύη ταῦτα.

«ἔσται σκεῦος εἰς τιμήν». «Οὐ φύσεως οὐδὲ ὑλικῆς ἀνάγκης ἐστὶ τὸ εἶναι χρυσοῦν ἢ ὀστράκινον, ἀλλὰ τῆς ἡμετέρας προαιρέσεως» (Χρυσ.). Ἐνῷ δηλαδὴ ἐν τοῖς σκεύεσι τῆς οἰκίας τὸ μὲν ὀστράκινον, φύσει τοιοῦτον ὑπάρχον, δὲν δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς χρυσοῦν, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ συμβαίνει ὅλως διάφορον ἀναλόγως τῆς προαιρέσεως τῶν σκευῶν. «Σκεῦος ὀστράκινον ἦν ὁ Παῦλος, ἀλλ' ἐγένετο χρυσοῦν· σκεῦος χρυσοῦν ἦν ὁ Ἰούδας, ἀλλ' ἐγένετο ὀστράκινον» (Χρυσ.).

«εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ». «Τὸ εὔχρηστον τιμιώτερόν ἐστι τοῦ ἁπλῶς χρησίμου» (Ζυγ.).

«εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον». Εἶνε ἕτοιμον διὰ κάθε ἔργον ἀγαθόν, ποὺ θὰ παρουσιάσῃ ἡ περίστασις. Εἶνε ἱκανὸς εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν «κἂν μήπω τοῦ πράττειν παρῇ ὁ καιρός» (Ζυγ.).

22. «Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας».

Τὰς δὲ ἐπιθυμίας, ποὺ ἐπικρατοῦν κυρίως εἰς τοὺς νεωτέρους κατὰ τὴν ἡλικίαν, φεῦγε, ἐπιδίωκε δὲ τὴν δικαιοσύνην, τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην, τὴν εἰρήνην μὲ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐπικαλοῦνται τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ εἰλικρινοῦς.

Ἀπὸ τοῦ στίχου τούτου ὁ ἀπόστολος μέχρι τέλους τοῦ κεφαλαίου παρέχει ὁδηγίας εἰς τὸν Τιμόθεον περὶ τῆς διαγωγῆς, τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ δεικνύῃ πρὸς τοὺς καλοὺς χριστιανοὺς ἐξ ἑνός, καὶ πρὸς τοὺς ψευδοδιδασκάλους ἐξ ἑτέρου. Καὶ πρωτίστως ὑποδεικνύει εἰς αὐτόν, τί πρέπει ν' ἀποφεύγῃ.

«νεωτερικὰς ἐπιθυμίας» ἐννοεῖ οὐχὶ τὰς ἀναφερομένας εἰς νεωτερισμοὺς καὶ καινοτομίας, ἀλλὰ τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰ πάθη, ὑπὸ τῶν ὁποίων κυριεύονται συνήθως καὶ πρὸ παντὸς οἱ νέοι. Δὲν εἶνε δὲ αὐταὶ «αἱ τῆς πορνείας μόνον» (Χρυσ.), ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνυπομονησία, τὸ φιλόνεικον καὶ ἡ περὶ τὰς ματαίας συζητήσεις σπουδή, ἡ αὐτοπεποίθησις καὶ πεισμονή, καθὼς καὶ πᾶσαι αἱ ἀντιτιθέμεναι πρὸς τὰς εὐθὺς ἀμέσως ἀπαριθμουμένας ἀρετάς.

«δικαιοσύνην». Ἡ «δικαιοσύνη λέγει τὴν καθόλου ἀρετήν» (Χρυσ.), ἢ τὴν εἰδικωτέραν ἀρετὴν τῆς δικαιοσύνης, τὴν ἀντίθετον τῆς ἀδικίας. Ἡ δευτέρα ἑρμηνεία εἶνε πιθανωτέρα, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἐπακολουθούσης ἀπαριθμήσεως διαφόρων ἐπὶ μέρους ἀρετῶν. Συνεπῶς καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀπαριθμεῖται ἐνταῦθα ὡς ἐπὶ μέρους ἀρετή.

«πίστιν». Δύναται νὰ σημαίνῃ καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν «τὴν ἀκλινῆ καὶ ἀσάλευτον», ἐπειδὴ ὅμως αἱ ἀπαριθμούμεναι ἐνταῦθα ἀρεταὶ φαίνονται μᾶλλον καθορίζουσαι τὴν πρὸς τὸν πλησίον διαγωγήν, ἡρμήνευσάν τινες τῶν νεωτέρων τὴν λέξιν ὡς σημαίνουσαν τὴν ἀξιοπιστίαν, τὴν ἀκεραιότητα, τὸ πιστὸν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

«εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας». Μετὰ τῶν καλῶν καὶ ἀληθῶν χριστιανῶν, οἵτινες ἄνευ ὑποκρισίας τινὸς ἐπικαλοῦνται τὸν Κύριον. Τῶν μετὰ πίστεως καὶ ἐν ἐπιγνώσει ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον, συμφώνως καὶ πρὸς τὰ Ἰωὴλ β' 32 καὶ Ρωμ. ι' 12 καὶ Α' Κορινθ. α' 2.

«ἐκ καθαρᾶς καρδίας». «Ἔνι γὰρ καὶ ἐν ὑποκρίσει εὐλαβείας ἐπικαλεῖσθαι» (Οἰκ.).

«μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον». «Μετὰ δὲ τῶν ἄλλων οὐ χρὴ πρᾶον εἶναι» (Χρυσ.), «ἀλλ' εἰρηνεύειν καὶ πρὸς τούτους, ἔνθα μὴ βλάπτεται ἡ εὐσέβεια» (Ζυγ.).

ΕΠΙ ΤΩ ΝΕΩ ΕΤΕΙ

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Αἱ ἑορταὶ τοῦ νέου ἔτους, τὰς ὁποίας οἱ ἀρχαῖοι Ρωμαῖοι ἔκαμναν κατὰ τὰς λεγομένας Ἰανουαρίους καλένδας πρὸς τιμὴν τοῦ Ἰανοῦ καὶ τῆς Ἥρας—καὶ ἑπομένως ἑορταὶ εἰδωλολατρικαί—διατηροῦνται αὐτούσια ἕως σήμερον. Καὶ ἰδιαιτέρως ἡ πρώτη τοῦ νέου ἔτους, ἡ ὁποία, ὅπως λέγει ὁ Λιβάνιος, ἦτο κοινὴ καθ' ὅλην τὴν ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν ἑορτή.

Κατ' αὐτάς, δηλαδή, οἱ Ρωμαῖοι ἀντήλλασσαν ἐπισκέψεις καὶ ὦρα, ἔκαμναν συμπόσια καὶ εὐωχίας, ποὺ ἐξωλίσθαιναν εἰς ὅλας τὰς κατακρίτους τῆς εἰδωλολατρικῆς ζωῆς ἐκδηλώσεις καὶ ἀταξίας, ἐπρόσεχαν εἰς διαφόρους οἰωνοὺς καὶ δεισιδαιμονίας. Αἱ ἐκδηλώσεις αὐταὶ ἐξακολουθοῦν μέχρι σήμερον, καὶ μάλιστα μὲ τὴν προσθήκην τῆς χαρτοπαιξίας, ἡ ὁποία εἶναι τὸ εἰδωλολατρικώτερον τῆς πρωτοχρονιᾶς ἐγκαίνιον καὶ τὸ μεγαλύτερόν της στίγμα. Κατὰ τὰς ἑορτάς, λοιπόν, αὐτὰς ὁ ἐκ τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐξεφώνησε περίφημον λόγον, εἰς τὸν ὁποῖον στηλιτεύει τὰς κακίας των, χωρὶς δυστυχῶς νὰ περιλαμβάνῃ καὶ τὴν χαρταπαιξίαν· διότι αὐτή, ὅπως εἴπομεν, εἶναι μεταγενεστέρα προσθήκη, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ Χριστιανοὶ ὑπερθεματίζουν εἰς τὰς εἰδωλικὰς συνηθείας. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου μεταφέρομεν ἢ μεταφράσει ἐπικαίρους περικοπάς.

Καὶ πρῶτον περιγράφων τὴν ἑορταστικὴν ὄψιν τῆς πόλεως κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ νέου ἔτους, καὶ ὅσα ἄτοπα κατ' αὐτὴν ἐτελοῦντο, λέγει:

Ἡ πόλις μας ἔγινε φαιδρὰ καὶ περιχαρὴς καὶ ἐστεφανωμένη. Καὶ ὅπως ἐμφανίζεται μία γυναῖκα φιλόκοσμος καὶ πολυτελῶς ντυμένη, οὕτως ἡ ἀγορὰ φιλοτίμως ἐκαλλωπίσθη σήμερον, διότι ἐφόρεσε χρυσᾶ κοσμήματα καὶ πολυτελῆ ἐνδύματα καὶ ὑποδήματα καὶ ἄλλα τοιαῦτα, μὲ τὰ ὁποῖα ἕκαστος ἐπαγγελματίας διαγωνίζεται νὰ προσπεράσῃ τὸν ὁμότεχνόν του, ἐπιδεικνύων τὰ ἔργα τῆς τέχνης του. Ἀλλ' ἡ μὲν φιλοτιμία αὕτη, καίτοι μαρτυρεῖ παιδικὴν διάνοιαν καὶ ψυχήν, ποὺ δὲν φαντάζεται οὐδὲν μέγα καὶ ὑψηλόν, ἐν τούτοις δὲν ἐπισύρει τόσην βλάβην. Οἱ ἀγῶνες ὅμως, ποὺ γίνονται σήμερον εἰς τὰ καπηλεῖα, αὐτοὶ πρὸ παντὸς εἶνε θλιβεροί, ἀσωτίας δὲ καὶ ἀσεβείας πλήρεις. Ἀσεβείας μέν, διότι οἱ θαμῶνές των παρατηροῦν ἡμέρας, καὶ μαντεύουν, καὶ νομίζουν ὅτι ἐὰν τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς καὶ ἔτους περάσουν μὲ ἡδονὰς καὶ ἀπολαύσεις, τοιοῦτο θὰ ἔχουν καὶ ὅλον τὸ ἔτος· ἀσωτίας δέ, διότι ἀπὸ πρωΐας γυναῖκες καὶ ἄνδρες γεμίζουν τὰ ποτήρια καὶ μὲ πολλὴν ἀκράτειαν ροφοῦν τὸν βαρὺν οἶνον. Ἀλλ' αὐτὰ (ποὺ κάμνουν οἱ εἰδωλολάτραι) εἶνε ἀνάξια τῆς ἰδικῆς μας (τῆς χριστιανικῆς) φιλοσοφίας, εἴτε σεῖς τὰ κάνετε, εἴτε τὰ βλέπετε ἀδιαφόρως νὰ τὰ κάμνουν ἄλλοι, ὑπηρέται, φίλοι, γείτονες. Δὲν ἤκουσες τί λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιρούς, καὶ ἐνιαυτούς· φοβοῦμαι μήπως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς» (Γαλάτ. 4. 10, 11). Ἄλλως τε θὰ ἦτο τῇ ἐσχάτῃ ἀνοησίας ἀπόδειξις τὸ νὰ νομίζῃ κανεὶς ὅτι, ἐὰν ἡ μία αὐτὴ ἡμέρα (ἡ πρωτοχρονιὰ) εἶνε αἰσία καὶ εὐνοϊκή, τοιοῦτο πρέπει νὰ περιμένῃ καὶ ὅλον τὸ ἔτος· καὶ ὄχι μόνον ἀνοησίας ἀλλὰ καὶ διαβολικῆς ἐνεργείας ἀποτέλεσμα εἶνε ἡ κρίσις αὕτη, ἡ ὁποία ἐξαρτᾷ τὰ κατὰ τὸν βίον μας ὄχι ἀπὸ τὴν προθυμίαν καὶ ἐπιμέλειαν ἑκάστου, ἀλλ' ἀπὸ τὰς περιόδους τῶν ἡμερῶν.

Ἔπειτα διδάσκων ποία εἶναι ἡ πραγματικὴ σημασία τῆς πρωτοχρονιᾶς καὶ πάσης ἡμέρας, λέγει:

Ὁλόκληρον τὸ ἔτος θὰ περάσῃ αἴσιον καὶ εὐχάριστον, ὄχι ἐὰν μεθύσῃ τὴν πρωτοχρονιά, ἀλλ' ἐὰν καὶ κατ' αὐτὴν καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν κάμνῃς τὰ ἀρεστὰ εἰς τὸν Θεόν. Διότι ἡ ἡμέρα γίνεται κακὴ ἢ καλή, ὄχι ἀφ' ἑαυτῆς καὶ φυσικῶς, ἐφ' ὅσον οὐδόλως διαφέρει ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην ἡμέραν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας ἐπιμέλειαν ἢ ραθυμίαν. Ἂν ἐργασθῇς τὴν ἀρετήν, ἡ ἡμέρα σου ἔγινεν ὠφέλιμος· ἂν ἐργασθῇς τὴν ἁμαρτίαν, ἔγινε πονηρὰ καὶ κολάσεως πλήρης. Ἂν ταῦτα σκέπτεσαι καὶ οὕτω φέρεσαι, ὅλον τὸ ἔτος θὰ πηγαίνῃ δεξιὰ καὶ εὐχάριστα, προσευχὰς καὶ ἐλεημοσύνας ἐργαζόμενος τὴν ἡμέραν· ἂν δὲ ἀμελῇς μὲν τὴν ἐργασίαν τῆς ἀρετῆς, ἐμπιστεύεσαι δὲ τὴν χαρὰν τῆς ψυχῆς σου εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν μηνῶν καὶ τοὺς ἀριθμοὺς ἡμερῶν, θὰ εὑρεθῇς ἔρημος παντὸς ἀγαθοῦ ἀπαραιτήτου διὰ τὴν εὐτυχίαν σου.

Συνεχίζων ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ἐκθέτει πόθεν ἐξαρτᾶται ἡ πραγματικὴ εὐχαρίστησις τοῦ Χριστιανοῦ:

Τὴν εὐφροσύνην τὴν φέρει ὄχι ἡ μέθη, ἀλλ' ἡ πνευματικὴ προσευχή· ὄχι ὁ οἶνος, ἀλλ' ὁ διδακτικὸς (τοῦ Εὐαγγελίου) λόγος. Ὁ οἶνος δημιουργεῖ τρικυμίαν, ὁ λόγος γαλήνην· ἐκεῖνος εἰσάγει εἰς τὴν ψυχὴν θόρυβον, οὗτος ἐκδιώκει τὴν ταραχήν· ἐκεῖνος σκοτίζει τὴν διάνοιαν, οὗτος καὶ τὴν σκοτισμένην φωτίζει· ἐκεῖνος εἰσάγει καὶ ἀθυμίαν, ποὺ δὲν ὑπῆρχεν, οὗτος καὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐξάγει. Τίποτε ἄλλο δὲν δημιουργεῖ τόσην εὐθυμίαν καὶ εὐφροσύνην, ὅσην αἱ χριστιανικαὶ ἀλήθειαι, αἱ ὁποῖαι φρονηματίζουν νὰ παραβλέπωμεν τὰ πρόσκαιρα παρόντα καὶ νὰ ποθοῦμεν τὰ μέλλοντα· νὰ μὴ θεωροῦμεν βέβαιον τίποτε ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων, μήτε τὸν πλοῦτον, μήτε τὴν ἐξουσίαν, μήτε τὰς τιμάς, μήτε τὸ πλῆθος τῶν ὑπηρετῶν. Ἂν μάθῃς νὰ φιλοσοφῇς οὕτως, τότε καὶ ὅταν βλέπῃς τὸν πλούσιον, δὲν θὰ σὲ δαγκάσῃ φθόνος· καὶ ὅταν περιπέσῃς εἰς πτωχείαν, δὲν θὰ καταβληθῇς ἀπὸ αὐτήν. Οὕτω δὲ δύνασαι νὰ ἔχῃς παντοτεινὴν ἑορτήν. Διότι ὁ χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ ἑορτάζῃ μῆνας καὶ πρωτομηνιαῖς καὶ Κυριακάς, ἀλλὰ καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν πρέπει νὰ τελῇ τὴν ἁρμόζουσαν εἰς τὸν χριστιανὸν ἑορτήν.

Ποία δὲ ἡ ἁρμόζουσα εἰς αὐτὸν ἑορτή; Ἄκουσε τί ἀπαντᾷ ὁ Παῦλος: «ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας» (1 Κορινθ. 5, 8). Ἂν λοιπὸν ἔχῃς καθαρὰν τὴν συνείδησιν, ἔχεις παντοτεινὴν ἑορτήν, τρεφόμενος μὲ χρηστὰς ἐλπίδας καὶ ἐντρυφῶν εἰς τὴν προσδοκίαν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν· ἀντιθέτως δέ, ἂν ἔχῃς συνείδησιν στερουμένην παρρησίας, ὑπεύθυνον δὲ εἰς πολλὰ ἁμαρτήματα, τότε καὶ ἂν εἶνε ἀναρίθμητοι αἱ ἑορταὶ καὶ αἱ πανηγύρεις, δὲν θὰ εὑρίσκεσαι εἰς καλυτέραν κατάστασιν ἀπὸ τοὺς πενθοῦντας. Ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ ἀποκομίσῃς καὶ καρπὸν ἀπὸ τὴν πρωτοχρονιά, κάμε τοῦτο: Ὅταν τὸ ἔτος συνεπληρώθη, εὐχαρίστησε τὸν Κύριον, διότι σὲ εἰσήγαγεν εἰς τὴν περίοδον ταύτην τῶν ἐτῶν· φέρε τὴν καρδίαν σου εἰς κατάνυξιν· λογάριασε τὰ χρόνια τῆς ζωῆς σου, εἰπὲ πρὸς τὸν ἑαυτόν σου: Αἱ ἡμέραι τρέχουν καὶ παρέρχονται, τὰ χρόνια συμπληρώνονται, ἐπροχωρήσαμεν πολὺ εἰς τὸν δρόμον τῆς ζωῆς· ἆρά γε ἐκάμαμεν κἄτι καλόν; ἆρά γε μήπως φύγωμεν ἀπὸ ἐδῶ ἀδειανοὶ καὶ ἔρημοι πάσης ἀρετῆς; Τὸ δικαστήριον ἕτοιμον, πρὸς τὸ γῆρας λοιπὸν σπεύδει ἡ ζωή μας!

Τέλος, ὑπενθυμίζων τὴν ὑψηλὴν κλῆσιν τοῦ Χριστιανοῦ, προσθέτει:

Ἡ παρατήρησις ἡμερῶν δὲν ἀνήκει εἰς τὴν χριστιανικὴν φιλοσοφίαν, ἀλλ' εἰς τὴν εἰδωλολατρικὴν πλάνην. Ἀπεγράφης εἰς τὴν ἄνω πόλιν, εἶσαι τῆς πολιτείας ἐκείνης πολίτης, ἀνεμίχθης μὲ τοὺς ἀγγέλους· ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει φῶς καταλῆγον εἰς σκότος, οὐδὲ ἡμέρα τελειώνουσα εἰς νύκτα, ἀλλὰ παντοτεινὸν φῶς. Ἐκεῖ, λοιπόν, νὰ στρέφωμεν πάντοτε τὸ βλέμμα μας: «Τὰ ἄνω ζητεῖτε (λέγει ὁ θεόπνευστος ἀπόστολος), οὗ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος»!

Ἰδού, λοιπόν, ἡ ἀληθινὴ πρωτοχρονιά: Ἡ δίδουσα μίαν ἐπὶ πλέον εὐκαιρίαν στροφῆς πρὸς τὰ ἄνω, ἐξυψώσεως πρὸς τὸν οὐρανόν!

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ..... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1

Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Τῆς Ἑορτῆς, Ματθ. γ' 13—17)
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 11.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Τῆς Ἑορτῆς, Τίτ. β' 11—14, γ' 4—7)
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 633.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Ἡ μεγαλυτέρα δωρεά.

«Χάριν Θεοῦ σωτήριον» ὀνομάζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὴν σημερινὴν περικοπὴν τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Διότι διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ χορηγεῖ ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους δωρεὰν καὶ κατὰ χάριν τὴν αἰώνιον σωτηρίαν. «Ἐπεφάνη», λέγει, «ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις».

Πόσον ἀνυπολόγιστος καὶ ἀνεκτίμητος, πράγματι, εἶνε ἡ δωρεὰ αὕτη τοῦ Θεοῦ! Κάμνουν καὶ οἱ ἄνθρωποι δωρεάς. Πολλάκις μάλιστα μεγάλας καὶ εὐγενεῖς, μὲ τὰς ὁποίας ἐνισχύουν φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα ἢ ἐνδύουν ὀρφανὰ ἢ ἐλευθερώνουν φυλακισμένους διὰ χρέη. Ἀλλ' ὅλαι αὐταὶ αἱ δωρεαὶ εἶνε ὑλικαὶ καὶ προσωριναί. Διότι ἀνακουφίζουν μόνον τὸ σῶμα ἐκείνων, πρὸς τοὺς ὁποίους γίνονται, καὶ συνεπῶς τοὺς ὠφελοῦν τὸ πολὺ μόνον ἐφ' ὅσον ζοῦν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. Ἀλλ' ἡ δωρεά, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Υἱοῦ Του εἰς τοὺς ἀνθρώπους, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ συγκριθῇ μὲ τὰς ἀνωτέρω δωρεὰς τῶν ἀνθρώπων. Ὄχι μόνον διότι εἶνε γενικὴ καὶ ἐδόθη «πᾶσιν ἀνθρώποις», ἀλλὰ κυρίως διότι εἶνε δωρεὰ ψυχικὴ καὶ αἰώνιος· δωρεά, διὰ τῆς ὁποίας ἡ ἀθάνατος ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εὐεργετεῖται καὶ σώζεται αἰωνίως· δωρεὰ «σωτήριος».

Διότι τί ἔκαμεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ποὺ ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον; Ἐν πρώτοις μᾶς ἐφώτισε μὲ τὴν διδασκαλίαν Του καὶ μᾶς ἔβγαλεν ἀπὸ τὴν πλάνην καὶ τὰ ψεῦδος τῆς εἰδωλολατρείας. Ἐφανέρωσε τὸν ἀληθινὸν Θεόν, τὸν Δημιουργὸν τοῦ κόσμου, καὶ μᾶς ἐδίδαξε ποῖος εἶνε ὁ δρόμος τῶν ἐντολῶν Του, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ βαδίζωμεν, διὰ νὰ εὕρωμεν τὴν σωτηρίαν. Μᾶς ἔδωκε δὲ ἐπὶ πλέον τὸν Ἑαυτόν Του μοναδικὸν καὶ τέλειον παράδειγμα ἀρετῆς καὶ ἁγιότητος. Καί, τέλος, ἀνέλαβε τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ ἐσταυρώθη, διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς ἀπὸ τὴν καταδίκην καὶ τὸν αἰώνιον θάνατον. Τοιουτοτρόπως δέ, οἱοσδήποτε ἁμαρτωλός, ἐὰν πιστεύσῃ εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ πειθαρχήσῃ εἰς τὸ θέλημά Του, εὑρίσκει τὴν ἀπολύτρωσίν του καὶ ἐξασφαλίζει τὴν αἰώνιον σωτηρίαν του. Δὲν εἶνε λοιπὸν δωρεὰ ἀνεκτίμητος αὐτή, τὴν ὁποίαν διὰ τοῦ Υἱοῦ Του δίδει εἰς ἡμᾶς ὁ πανάγαθος Θεός;

Δι' αὐτὸ καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ τὴν ἐκτιμήσωμεν καὶ μὲ πραγματικὴν εὐγνωμοσύνην νὰ τὴν δεχθῶμεν· μὲ ἀπόφασιν δὲ ὁριστικὴν ἂς ζήσωμεν «σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς», ὅπως ὁ θεῖος ἀπόστολος προτρέπει, διὰ νὰ εὑρεθῶμεν ἄξιοι τῆς θείας ταύτης χάριτος καὶ δωρεᾶς.

Ἔχουν μόνον τὸ ὄνομα.

Ἐκλεκτὴν τάξιν διὰ τὸν Θεὸν ἀποτελοῦν ἐκεῖνοι ποὺ πιστεύουν καὶ πειθαρχοῦν εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Αὐτοί, καθὼς λέγει ὁ ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ, καθαρίζονται ἀπὸ τὸν ρύπον τῆς ἁμαρτίας καὶ γίνονται «λαὸς περιούσιος, ζηλωτὴς καλῶν ἔργων». Αὐτὸς εἶνε ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ λαός, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνωτερότης ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι ἀρέσκονται πάντοτε νὰ ἐκτελοῦν ἔργα καλὰ καὶ θεάρεστα. Αὐτοὺς ἀναγνωρίζει ὁ Θεὸς ὡς τὴν καλυτέραν τάξιν μέσα εἰς τὸ πλῆθος τῶν πολλῶν ἀνθρώπων.

Ἀληθῶς! Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν καλῶν ἔργων, οἱ πιστοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν Θεόν, αὐτοὶ ἀπαρτίζουν τὴν ἐκλεκτὴν μερίδα καὶ μόνον αὐτοὶ ἔχουν δικαίωμα ἐπὶ τοῦ τίτλου αὐτοῦ. Ἐκεῖνοι ποὺ χαρακτηρίζονται συνήθως ἀναμεταξύ των ὡς ἡ «καλυτέρα τάξις τῆς κοινωνίας», δὲν πρέπει νὰ μᾶς θαμβώνουν καὶ νὰ μᾶς ἐξαπατοῦν. Εἶνε οἱ «πλανῶντες καὶ πλανώμενοι», καθὼς λέγει εἰς ἄλλην του ἐπιστολὴν ὁ θεῖος Παῦλος. Διότι νομίζουν, ὅτι τὴν «ἀριστοκρατίαν» καὶ τὴν «ἀνωτέραν τάξιν» τὴν δημιουργοῦν τὰ πολλὰ χρήματα καὶ ἡ ἐπίσημος καταγωγὴ ἢ αἱ πολυτελεῖς ἀμφιέσεις καὶ τὰ βαρύτιμα κοσμήματα.

Ἀλλ' ὅταν δὲν ὑπάρχῃ εἰς τὴν ψυχὴν ἡ πίστις καὶ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, ὅταν λείπουν ἡ ἀρετὴ καὶ τὰ καλὰ ἔργα, πῶς εἰμποροῦν ὅλα τὰ ἄλλα νὰ δημιουργήσουν πραγματικῶς καλὴν καὶ ἀνωτέραν τάξιν; Καὶ ὅταν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, παρ' ὅλον τὸν ἄλλον ἐξωτερικὸν ὄγκον, ἔχουν βίον ἀνήθικον καὶ προβαίνουν εἰς πράξεις καὶ ἐγκλήματα ποὺ δὲν τὰ κάμνουν οἱ πτωχοὶ καὶ ἀγράμματοι, ἀλλ' εὐσεβεῖς καὶ τίμιοι, εἶνε τότε αὐτοὶ ἡ ἀνωτέρα τάξις τῆς κοινωνίας ἢ μήπως εἶνε ἡ χειροτέρα;

Ἀντιθέτως ὅμως, ὅσοι εἶνε ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐργάζονται τὸ θέλημά Του καὶ τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς, αὐτοὶ εἶνε ἡ πραγματικῶς ἐκλεκτὴ μερίς. Εἰμπορεῖ νὰ εἶνε πάμπτωχοι καὶ ἄσημοι ἐργάται. Ἐνδεχόμενον νὰ χαρακτηρίζωνται ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὡς «ὁ πολὺς λαὸς» καὶ «ἡ κατωτέρα τάξις». Ἐν τούτοις αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἀναγνωρίζει ὡς ἰδικούς Του. Αὐτοὺς παρακολουθεῖ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς των ὡς τέκνα Του ἀγαπητά. Αὐτοὺς δὲ θὰ τιμήσῃ καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως καὶ θὰ παραλάβῃ εἰς τὴν βασιλείαν Του. Ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς εἰς αὐτὴν τὴν μερίδα μᾶς καλεῖ. Ἂς ἐργασθῶμεν λοιπὸν μὲ ζῆλον, διὰ νὰ συμπεριληφθῶμεν καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτήν.

Ἐπιβεβλημέναι ὑποχρεώσεις.

Πόσον πρέπει νὰ προφυλάσσεται ὁ χριστιανὸς ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ ζῇ ὅπως θέλει ὁ Θεός, μαρτυροῦν οἱ λόγοι τοῦ ἀποστόλου μὲ τοὺς ὁποίους τονίζει τὴν σημασίαν ποὺ ἔχει διὰ τὸν καθένα μας τὸ μυστήριον τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος. Ὁ Θεός, λέγει, «ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου». Ὀνομάζει δηλαδὴ τὸ Βάπτισμα «λουτρὸν παλιγγενεσίας», διὰ νὰ δείξῃ ὅτι κατὰ τὴν ὥραν τοῦ βαπτίσματος ἐλούσθημεν κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ ἐκαθαρίσθημεν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἐβγήκαμεν δὲ ἀπὸ τὴν ἱερὰν κολυμβήθραν ἀναγεννημένοι, νέοι ἄνθρωποι, μὲ νέας ἀρχὰς καὶ νέας κατευθύνσεις. Διότι ἀπηρνήθημεν τὸν Σαταν̃ᾶν καὶ τὰ θελήματά του, ἐγίναμεν δὲ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπεφασίσαμεν νὰ ἀνήκωμεν πλέον εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, ὁ νόμος τοῦ Ὁποίου πρέπει νὰ εἶνε τὸ ἔνδυμα καὶ ὁ στολισμὸς τῶν ψυχῶν μας. Δι' αὐτό, ὅταν βαπτιζώμεθα, ἀφ' ἑνὸς μὲν δίδομεν ὑπόσχεσιν: «ἀποτάσσομαι τῷ Σαταν̃ᾷ— συντάσσομαι τῷ Χριστῷ», ἀφ' ἑτέρου δὲ ψάλλομεν μὲ χαρὰν «ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε».

Ἀλλ' ἀκριβῶς διότι ἐλούσθημεν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ Βα-

πτίσματος καὶ διότι ἐγίναμεν νέοι ἄνθρωποι καὶ ἐφορέσαμεν τὸ λεῦκὸν ἔνδυμα τῶν ἀρετῶν, μὲ τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνέδυσεν ὁ Ἰησοῦς, δι' αὐτὸ πρέπει νὰ προσέχωμεν. Διότι ὁ Σατανᾶς, τὸν ὁποῖον ἀπηρνήθημεν, θὰ προσπαθῇ πάντοτε νὰ μᾶς παρασύρῃ εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ μᾶς πάρῃ πάλιν μὲ τὸ μέρος του. Ἀλλ' ὅπως ἐκεῖνος, ποὺ ἐλούσθη κατὰ τὸ σῶμα, προσέχει νὰ μὴ λερωθῇ, ἀλλὰ νὰ διατηρηθῇ καθαρὸς καὶ εὐπαρουσίαστος, ἔτσι καὶ ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ προφυλάττῃ τὴν ψυχήν του ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ τὴν κρατῇ καθαράν. Ἐφ' ὅσον δὲ ἐδηλώσαμεν ἐπισήμως ὅτι ἀνήκομεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τασσόμεθα ὑπὸ τὰς διαταγάς Του, ὀφείλομεν νὰ δείξωμεν τοῦτο ἐμπράκτως, ὑπακούοντες καὶ πειθαρχοῦντες εἰς Αὐτόν. Διότι πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ λέγωμεν ὅτι ἀνήκομεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν κυρίου τινός, ὅταν δὲν κάμνωμεν ὅ,τι αὐτὸς διατάσσει;

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι καὶ αἱ παγίδες τοῦ διαβόλου εἶνε πολλαὶ καὶ ἡ ἁμαρτία εἶνε «εὐπερίστατος», καὶ ἡμεῖς ἐξ ἄλλου ἔχομεν τὴν κλίσιν πρὸς τὸ κακόν. Διὰ τοῦτο καὶ παρασυρόμεθα πολλαῖς φοραῖς καὶ ἁμαρτάνομεν. Ἀλλὰ πρέπει νὰ πλύνωμεν πάλιν τὰς ψυχάς μας εἰς τὸ «δεύτερον βάπτισμα», εἰς τὸ μυστήριον δηλαδὴ τῆς ἐξομολογήσεως καὶ νὰ προσπαθῶμεν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ νὰ προαγώμεθα εἰς τὴν ἀρετήν, διὰ νὰ εἰμεθα πραγματικοὶ ὑπήκοοι τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ.

ΛΟΓΟΙ ΧΡΥΣΟΙ

ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΕΝΟΣ ΚΑΠΕΛΛΟΥ

Ἡ μητέρα μὲ τὴν κόρην της κάθηνται πλησίον μιᾶς κομψῆς τραπέζης ἐργασίας.

Ἐπὶ τῆς τραπέζης εὑρίσκεται ἕνα ὡραῖο ροῦζ καπέλλο, τὸ ὁποῖον ἡ μικρὰ παρατηρεῖ μὲ ἕνα ἀπὸ τὰ μειδιάματα ἐκεῖνα ποὺ ὁμιλοῦν, τὸ ἐγγίζει ἐλαφρῶς, ἔπειτα τὸ πέρνει εἰς τὰ χέρια της καὶ κατόπιν δειλά—δειλὰ τὸ θέτει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της. Ὕστερον ρίπτει ἕνα ταχὺ φιλάρεσκον βλέμμα εἰς τὸν καθρέπτην, φλεγομένη ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐρωτήσῃ τὴν μητέρα της: Εἶμαι ὡραία;

Ἡ μητέρα παρηκολούθησε τὴν μικρὰν αὐτὴν σκηνὴν καὶ ἐλυπήθη. Εἶδε τὸν δαίμονα τῆς ματαιότητος νὰ ὑπεισέρχεται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ της.

—Μαμά, εἶνε ἀλήθεια ὅτι ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον καλὰ καὶ κακὰ φαντάσματα;

—Μάλιστα, παιδί μου.

—Καὶ εἴδατε καμμιὰ φορὰ κανένα;

—Ἀρκετὲς φορές. Καὶ μάλιστα, δὲν εἶνε πολὺ ὥρα ποὺ ἐκατάλαβα σᾶν νὰ ἀκούμπησαν ἐπάνω μας τὰ φτερὰ ἑνὸς φαντάσματος καὶ μ' ἔκαμε ν' ἀνησυχήσω.

—Ὤ! εἶπεν ἡ μικρά, κοκκινίζουσα ὀλίγον. Μαμά, πῶς ξεύρετε ὅτι ὑπάρχει ἐδῶ ἕνα φάντασμα;

—Πρόσεξε, παιδί μου.

Καὶ ἡ μητέρα κλίνουσα τὸ μέτωπόν της πρὸς τὰ μάτια τῆς κόρης της, ἔδειξε μίαν πτυχὴν μόλις ὁρατὴν ποὺ εἶχε σχηματισθῆ ἐπ' αὐτοῦ.

—Βλέπεις τὴν μικρὰν αὐτὴν πτυχὴν εἰς τὸ μέτωπόν μου; τὴν λέγουν ρυτίδα, ἀλλὰ τὸ ἀληθινόν της ὄνομα εἶνε πεῖρα· καὶ ὅταν τὴν συμβουλευθῶ, μοῦ δεικνύει ὅλα ὅσα σοῦ συμβαίνουν.

—Ὤ! Μαμά.

—Πρόσεξε, παιδί μου. Δὲν εἴμεθα μόνοι ἐδῶ.

—Εἶνε κανείς;

—Ναί, ἕνα φάντασμα, ἕνα κακὸν φάντασμα: ναὶ εἶνε..... μέσα εἰς τὸ ροῦζ καπέλλο σου.

Τὸ παιδὶ ἔβγαλεν αὐτομάτως τὸ καπέλλο του καὶ τὸ ἀφῆκε πάλιν ἐπὶ τῆς τραπέζης.

—Σοῦ εἶχα εἴπει νὰ μὴ τὸ πάρῃς αὐτό, ἐξηκολούθησεν ἡ μητέρα μὲ ἕνα ὕφος, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο πολὺ ἀφελὲς καὶ ἀμέριμνον· ἤθελα διὰ σὲ ἕνα χρῶμα σεμνότερον, ἀλλὰ ἔκλαψες τόσον πολὺ ὥστε σὲ ἄφισα νὰ πάρῃς ὅποιο καπέλλο ἤθελες, καὶ τώρα.....

—Καὶ τώρα;

—Αὐτὸ τὸ κακὸν φάντασμα, τὸ ὁποῖον ἡ ἔλλειψις ὑποταγῆς εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῆς μητέρας σου ἔφερεν εἰς τὸ ροῦζ αὐτὸ καπέλλο, θὰ ἀρχίσῃ τὸ ἔργον του.

Εἰξεύρεις τί θὰ κάμῃ σιγά—σιγά; Θὰ σὲ παρακινήσῃ νὰ κρύβεσαι ἀπὸ τὰ μάτια τῆς μητέρας σου.

Θὰ σὲ κάμῃ ἀπρόσεκτον εἰς τὰς συμβουλὰς ποὺ θὰ σοῦ δίδουν οἱ μεγαλύτεροι.

Θὰ σὲ κάμῃ μίαν μικρὰν ἐγωΐστριαν. Θὰ φέρῃ εἰς τὰ χείλη σου ἕνα χλευαστικὸν μειδίαμα εἰς βάρος τῶν συμμαθητριῶν σου ποὺ θὰ εἶνε ὀλιγώτερον στολισμέναι ἀπὸ σέ.

Θὰ κάμῃ τὴν καρδίαν σου σκληρὰν ἀπέναντι τῶν πτωχῶν.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

Ο ΜΩΥΣΗΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Κυριολεκτικῶς βουτηγμένος στὴν μακαριότητα βρίσκεται ὁ Μωϋσῆς κατὰ τὰ σαράντα αὐτὰ ἡμερονύκτια. Συνδιαλέγεται μὲ τὸν Θεόν, ἀκούει τὸν Θεόν, λαβαίνει ὁδηγίας καὶ ἐντολαῖς ἀπὸ τὸν Θεόν, τὸν ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν ὁ Θεός. Μὲ ἄνθρωπον ἀγαπητόν, σεβαστὸν καὶ ἔνδοξον συνομιλεῖς καὶ περνοῦν ἡ στιγμαῖς εὐχάριστα, χωρὶς νὰ τῆς καταλάβῃς, καὶ σοῦ μένει ἀλησμόνητη ἡ ἐντύπωσις καὶ κάθε τι ποὺ ἐδοκίμασες ἀπὸ τὴν συνάντησιν αὐτήν. Φαντάσου τώρα, τί δοκιμάζει ὁ Μωϋσῆς, καθὼς καὶ κάθε ἄλλος ποὺ ἐμβαίνει εἰς ἐπικοινωνίαν καὶ συναναστροφὴν μὲ τὸν Θεόν. Ὅπως εἴπαμεν, ὁ Μωϋσῆς τώρα εἶνε ἀπορροφημένος. Εἶνε ξένος ἀπὸ τὸν ὑλικὸν κόσμον. Ζῇ ὁλόκληρος εἰς τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ἔχει λησμονήσει ὁλοτελῶς, ὅτι φέρει καὶ σάρκα, καὶ αὐταὶ ἀκόμη αἱ περισσότερον ἐπείγουσαι σωματικαὶ ἀνάγκαι του, ὅπως εἶνε ἡ πεῖνα καὶ ἡ δίψα, ἔχουν νεκρωθῆ καὶ δὲν τῆς αἰσθάνεται διόλου ὁ μέγας προφήτης. Σαράντα ἡμερονύκτια μένει νηστικὸς καὶ δὲν καταλαβαίνει τίποτε, οὔτε τὴν παραμικρὰν ἐξάντλησιν, ἐπειδὴ ἐνισχύεται καὶ ἐνδυναμοῦται ἀπὸ τὴν δύναμιν καὶ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ.

Κάτι παρόμοιο γίνεται καὶ ὕστερα, εἰς τοὺς καιροὺς τῆς Νέας Διαθήκης, ἀδελφέ μου, εἰς μίαν περίστασιν, τὴν ὁποίαν ξεύρεις καὶ τὴν ὁποίαν μᾶς ἐξιστοροῦν τὰ ἅγια Εὐαγγέλια. Πρόκειται γιὰ τὴν περίστασίν ἐκείνην, ποὺ ὁ Κύριός μας εὐθὺς μετὰ τὸ βάπτισμά Του ἀπεχώρησεν εἰς τὴν ἔρημον. Ἐκεῖ εἰς τὴν ἔρημον βρίσκεται ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὄχι ὡς Θεὸς τέλειος, ὅπου ἦτο, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος, ὅμοιος μὲ ἡμᾶς. Καὶ ὡς ἄνθρωπος προσεύχεται εἰς τὴν ἔρημον καὶ παραδίδεται εἰς μελέτην πνευματικὴν γιὰ τὸ μεγάλο ἔργο, τὸ ὁποῖον εἶχε νὰ φέρῃ εἰς πέρας. Καὶ τὸ περισσότερον ἀξιοσημείωτον εἶνε, ὅτι εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν δὲν παρουσιάζεται εἰς τὸν Κύριον ἡ δόξα τῆς θεότητος, ὅπως εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐπάνω στὸ Σινᾶ. Οὔτε ἐφάνη ἡ φωτεινὴ ἐκείνη καὶ λαμπρὰ νεφέλη, ποὺ ἐπαρουσιάσθη ἔπειτα εἰς τὴν Μεταμόρφωσίν Του. Μ' ὅλα ταῦτα βλέπεις, ὅτι ὁ Κύριος ἀπορροφᾶται τόσον πολὺ ἀπὸ τὴν προσευχὴν καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην πνευματικὴν ἐργασίαν ποὺ ἔκαμεν, ὥστε ἐπὶ σαράντα ἡμερονύκτια μένει καὶ Αὐτὸς νηστικὸς σᾶν τὸν Μωϋσῆν. Δηλαδὴ ἐδοκίμασε καὶ ὁ Κύριος εἰς τὴν περίστασιν αὐτήν, ὅ,τι ἐδοκίμασε καὶ ὁ Μωϋσῆς, μολονότι ὅπως σοῦ εἶπα οὔτε καμμία νεφέλη φωτεινὴ ἐπαρουσιάσθη, ἀλλ' οὔτε καὶ τὸ πῦρ τῆς θεότητος ἔλαμπε πουθενά, ὥστε νὰ τὸ βλέπουν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, ὅπως ἄλλοτε εἰς τὸ Σινᾶ.

Τί ἀποδεικνύει αὐτό, ἀδελφέ μου; Ἀποδεικνύει, ὅτι μπορεῖς νὰ ἐπικοινωνήσῃς μὲ τὸν Θεὸν καὶ χωρὶς Ἐκεῖνος νὰ σοῦ παρουσιασθῆ αἰσθητῶς, ὅπως ἄλλοτε παρουσιάσθη εἰς τὸ Σινᾶ. Μπορεῖς μὲ τὴν προσευχὴν τὴν θερμὴν νὰ ἔμβῃς

εἰς σχέσιν καὶ συνομιλίαν μὲ τὸν Θεόν. Καὶ νὰ αἰσθανθῇς καὶ σύ, ὄχι βέβαια ἐκεῖνο ἀκριβῶς ποὺ ἐδοκίμασαν ὁ Κύριος καὶ ὁ Μωϋσῆς, ἀλλὰ κάτι παρόμοιον. Νὰ αἰσθανθῇς δηλαδὴ καὶ σὺ μὲ τὴν προσευχὴν ἕνα αἴσθημα εὐδαιμονίας καὶ ἀνεκφράστου εὐχαριστήσεως. Νὰ καταλαβαίνῃς, ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε μαζύ σου καὶ νὰ μὴ χορταίνῃς νὰ Τοῦ ὁμιλῇς καὶ νὰ μελετᾷς τὰ λόγια Του καὶ τὰς ἐντολάς Του. Ἀλλὰ ποῦ ὁ πόθος, ἀγαπητέ μου; Ποῦ ὁ ζῆλος; Ποῦ ἡ ἀγάπη εἰς τὸν Θεόν; Ποῦ ἡ ἀφοσίωσις; Ἡμεῖς εἴμασθε προσκολλημένοι εἰς τὰ γήϊνα. Γι' αὐτὸ καὶ βαρυνόμασθε νὰ προσευχηθῶμεν. Νυστάζομεν κυριολεκτικῶς ὅταν μελετῶμεν τὸν νόμον Του ἢ ὅταν ἐπικαλούμεθα τὸ ἔλεός Του. Ἄνθρωποι ὀλιγοι καὶ παχυλοί. Ὦ! ἂν εἴχαμεν πνευματικότητα καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸν Θεόν! Ἡ ὧρες τῆς προσευχῆς θὰ ἦσαν ἡ γλυκύτεραις καὶ εὐτυχέστεραις ὧραις τῆς ζωῆς μας. Καὶ θὰ ἐθεωρούσαμεν ὡς τὴν σπουδαιοτέραν ἐνασχόλησίν μας νὰ ἐπικοινωνοῦμεν μὲ τὸν Θεόν. Καὶ τῆς ὥραις ποὺ θὰ ἐξωδεύαμεν εἰς τὴν μελέτην τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν προσευχήν, θὰ τῆς ἐθεωρούσαμεν ὡς καιρόν, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ ξοδευθῇ χρησιμώτερα.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΕΥΝΙΚΗ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Δὲν ἐπρόφθασεν ὅμως ἡ χήρα νὰ ἀρχίσῃ τὴν ἐργασίαν ὅτε τῆς ἦλθε μία ἐπίσκεψις. Ἦλθε μία γυναῖκα, ἁπλᾶ ἐνδεδυμένη καὶ μὲ βλέμμα γεμάτον γλυκύτητα. Ἐκάθησε κοντά της καὶ τὴν παρεκάλεσε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐργασίαν της.

—Ἔμαθα, εἶπε μὲ τὴν συμπαθητικωτάτην φωνήν της, ὅτι ἐδέχθης εἰς τὸ σπίτι σου δύο ξένας. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σ' ἐρωτήσω, ἐὰν εἶναι πτωχαὶ καὶ ἔχουν ἀνάγκην. Εἶναι ἀπὸ τὰς ἀδελφάς μας καὶ μέλη ἄλλης ἐκκλησίας;

—Δὲν εἰξεύρω. Εἶναι δύο δοῦλαι, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία εἶναι ἀσθενής. Κανεὶς δὲν ἤθελε νὰ τὰς δεχθῇ.

—Καὶ σύ, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Διδασκάλου μας, ποὺ περιήρχετο τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία ἀγαθοεργῶν, ἐδέχθης εἰς τὴν κατοικίαν σου τὰς πτωχὰς αὐτὰς ταξειδιώτιδας; Ἀφοῦ εἰμπορεῖς, δὲν θὰ σὲ ζηλεύσωμεν διὰ τὸ προνόμιον τοῦτο· ἡ ἐκκλησία ὅμως θὰ σὲ βοηθήσῃ, διότι μόλις ἐξοικονομεῖς τὰ ἔξοδα τῆς συντηρήσεώς σου.

—Δὲν ἔχουν ἀνάγκην οὔτε τροφῆς οὔτε ἐνδυμάτων, εὐγενὴς Μέτελλα(*), ἀλλὰ μόνον καταφυγίου, διότι ἀνήκουν εἰς πλουσίαν Ρωμαϊκὴν οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας ὁ ἀπελεύθερος τὰς ὡδήγησεν ἐδῶ.

—Εἶναι μία ἀπὸ αὐτὰς ἀσθενής, λέγεις; Πρόσεξε νὰ μὴ τοὺς λείψῃ τίποτε· ἡ ἐκκλησία θὰ προμηθεύσῃ ὅ,τι τῆς χρειασθῇ. Ἡ ἀδελφή μας Φοίβη θὰ ἔλθῃ νὰ σὲ ἴδῃ, ἐὰν δὲν εἰμπορέσω νὰ ἐπανέλθω ἐγὼ ἡ ἰδία. Ἀλλ' ἐὰν παραστῇ καμμιὰ νέα ἀνάγκη, εἰδοποίησέ με, ἀφοῦ μένω ἐδῶ κοντά.

Ἡ κυρία ἐτράβηξε τότε ἀπὸ τὴν ζώνην της ἕνα πάπυρον καὶ ἐδιάβασε, πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν τῆς Εὐτυχίας, τὴν θαυματουργικὴν ἱστορίαν τοῦ πεινασμένου πλήθους, τὸ ὁποῖον ὁ Κύριος ἐχόρτασε μὲ πέντε μόνον ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.

—Μόνον ἕνας Θεὸς θὰ εἰμπορῇ νὰ τὰ κάμνῃ ὅλα αὐτά, εἶπε σιγὰ ἡ δούλη, ἡ ὁποία ἤκουεν ἀπὸ τὸ μικρόν της δωμάτιον.

—Ναί, εἶνε μέγα εὐτύχημα τὸ νὰ γνωρίζῃ κανείς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἠθέλησε νὰ ἔχῃ ὁ λαός του τὸν καθημερινόν του ἄρτον, εἶπεν ἡ χήρα τυλίσσουσα τὸν πάπυρον.

—Ἀναμφιβόλως· ὑπεσχέθη μάλιστα, ὅτι καὶ ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος, ποὺ δίδεται ἐν τῷ ὀνόματί Του, θὰ ἀνταμειφθῇ. Καὶ εἴμεθα εὐγνώμονες, ὅτι μᾶς παρουσιάζονται εὐκαιρίαι νὰ βοηθοῦμεν τοὺς ξένους εἰς τὰς ἀνάγκας των.

Εἰς τὰ λόγια αὐτὰ ἡ κυρία ἐσηκώθη καὶ ἐξῆλθε.

—Τί περίεργον πρᾶγμα! εἶπεν ἡ Εὐτυχία, ἡ ὁποία εἶχε πλησιάσει διὰ ν' ἀκούῃ καλύτερα. Ὁ λαὸς αὐτὸς λατρεύει ἕνα Θεόν, πολὺ διάφορον ἀπὸ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεούς· Θεὸν ὁ ὁποῖος προνοεῖ καὶ διὰ τὰς μικροτέρας ὑποθέσεις τῶν πιστῶν Του, ἀντὶ νὰ δέχεται τὰς προσφοράς των ὡς εὐχαρίστησιν καὶ διασκέδασιν.

Ἡ γραῖα δούλη θὰ ἤθελε πολὺ νὰ συζητήσῃ δι' αὐτὰ μὲ τὴν Εὐνίκην, ἀλλ' ἐκείνη ἦτο πρὸς τὸ παρὸν ἀνίκανος νὰ ὁμιλήσῃ. Ἡ κατάστασις τῆς νέας ἐχειροτέρευεν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Τὸ ποσὸν τῶν χρημάτων, ποὺ εἶχεν ἀφήσει ὁ Ἀνίκητος, γρήγορα ἐξωδεύθη εἰς μίαν πόλιν πολυδάπανον, ὅπως ἡ Κόρινθος. Ἔκτοτε, ἡ χήρα ἠναγκάσθη νὰ ἐπικαλῆται τὴν βοήθειαν τῶν ξένων διὰ νὰ μὴ ἀφήσῃ τὰς δύο γυναῖκας ν' ἀποθάνουν ἀπὸ τὴν πεῖναν. Ἰδίως δὲ διὰ νὰ προμηθεύεται ἐνδύματα, ποὺ ἐχρειάζοντο διὰ νὰ ἀλλάζῃ ἡ ἀσθενής.

—Μὴ φοβῆσθε τίποτε· ὅ,τι ἡ Φοίβη δὲν εἰμπορέσῃ νὰ σᾶς δώσῃ ἀπὸ τὸ ταμεῖον τῆς Ἐκκλησίας, θὰ σᾶς τὸ χορηγήσῃ ἡ εὐγενὴς Μέτελλα, ἡ ὁποία θέλει νὰ μοιρασθῇ ἡ περιουσία της εἰς τοὺς πτωχοτέρους ἐκ τῶν ἀδελφῶν, ὅπως γίνεται τοῦτο καὶ εἰς ἄλλας Ἐκκλησίας.

—Ὁ κύριος μου, εἶναι ἕνας πλούσιος Ρωμαῖος καὶ θὰ σᾶς ἀνταμείψῃ, εἶπεν ἡ Εὐτυχία.

— Ὄχι, ὄχι, δὲν θέλομεν καθόλου νὰ μᾶς ἐπιστραφοῦν τὰ χρήματα. Εἶναι ἀληθές, ὅτι δὲν εἴμεθα πλούσιοι ἀπὸ ἀγαθὰ τοῦ παρόντος κόσμου, ἀλλ' ὁ Θεός μας δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ ὑστερηθῶμεν. Εἶναι ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς· θὰ τὰ ἀναπληρώσῃ ὅλα καὶ θὰ μᾶς δίδῃ τὰ μέσα, ὥστε νὰ εἰμποροῦμεν νὰ δίδωμεν εἰς ὅσους δὲν ἔχουν τίποτε.

Ἡ Εὐνίκη δὲν ἠμποροῦσε λοιπὸν νὰ παραπονεθῇ διὰ τὰς περιποιήσεις της. Καὶ εἰς αὐτὸ τὸ σπίτι τοῦ κυρίου της δὲν θὰ τὴν ἐπεριποιοῦντο καλύτερα, διότι ἡ χήρα ἐκάθητο κοντά της, ὅταν ἡ Εὐτυχία ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ λείψῃ. Ἡ ἔντασις τοῦ πυρετοῦ δὲν ἐπέτρεπε ν' ἀφήσουν μόνην τὴν ἀσθενῆ.

(Ἀκολουθεῖ)

(*) Ἡ Μέτελλα εἶνε ἡ ἄγνωστος εἰς τὴν Εὐνίκην μητέρα της· καὶ ἡ Εὐνίκη ἡ ἄγνωστος εἰς τὴν μητέρα κόρη της!

Ὅλοι ὅσοι μελετοῦν τὴν «Ζωὴν» καὶ ὠφελοῦνται ἐξ αὐτῆς, ἔχουν καθῆκον νὰ συνιστῶσιν αὐτὴν καὶ εἰς ἄλλους, συντελοῦντες οὕτω εἰς τὴν εὐρυτέραν διάδοσιν τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν. Τοιαύτη φροντὶς ἀποτελεῖ καὶ τὴν καλλιτέραν ἀντίδρασιν ἐναντίον τῆς ἐξαπλώσεως τῶν ἀνηθίκων ἀναγνωσμάτων.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἡ ἐλπὶς τοῦ κόσμου.

Τὸ λῆξαν ἔτος, ὄχι μόνον δὲν προήγαγε τὴν ὑπόθεσιν τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἔδειξε σαφέστερον πόσον αὕτη εἶναι ἐπισφαλής. Ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας, τῆς μεγαλυτέρας εὐρωπαϊκῆς δυνάμεως, ἐνῷ διεπίστωσε κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1934, ὅτι «ἡ πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀταξία ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἀβεβαιότης καὶ οἱ φόβοι τῶν ἐθνῶν», εἶναι ἡ κληρονομία ποὺ ἀφῆκε τὸ ἔτος ἐκεῖνο, διεκήρυξεν ἐξ ἄλλου ἀκόμη μεγαλύτερον φόβον διὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος: ὅτι «ἂν ἡ Διάσκεψις τοῦ Ἀφοπλισμοῦ ἀποτύχῃ, αὐτὸ θὰ ἦτο προειδοποίησις ὅτι ἀσφαλὴς εἰρήνη δὲν ὑπάρχει». Καὶ οὕτως οἱ λαοὶ ἔχουν, ἐκ κληρονομίας τοῦ παρελθόντος καὶ ἐκ κατοχῆς τοῦ παρόντος, τὸν φόβον.

Ἀλλ' ὁ φόβος αὐτός, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε μὲν παρουσιάζεται ὡς προσδοκία νέου τρομεροῦ πολέμου, ἄλλοτε δὲ ὡς καχυποψία πρὸς τοὺς γείτονας, ἄλλοτε ὡς οἰκονομικὴ ἀνησυχία καὶ ἀβεβαιότης, δὲν θὰ παύσῃ ποτὲ ἐφ' ὅσον ἡ ἀνθρωπότης δὲν ἀποκτήσῃ τὸν εὐγενῆ ἐκεῖνον φόβον, τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Φόβος δὲ Θεοῦ εἶναι τὸ σύνθετον ἐκεῖνο αἴσθημα τοῦ βαθέος σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀπολύτου ἐξαρτήσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεόν, τῆς ἀγάπης καὶ προστασίας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τῆς διακυβερνήσεως καὶ ἀσφαλείας ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Θεοῦ· ἀκόμη δὲ τὸ αἴσθημα τῆς δικαιοσύνης, τῆς σωφροσύνης καὶ κοσμιότητος, τῆς εὐπρεποῦς καὶ εὐσχήμονος συμπεριφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ὁ εὐγενὴς αὐτὸς φόβος ἐπικρατήσῃ, τότε θὰ ἐκλείψουν οἱ ταράσσοντες τὴν ψυχὴν τῶν ἀτόμων καὶ τὰς σχέσεις τῶν λαῶν φόβοι· θὰ ἐκλείψουν οἱ πόλεμοι, αἱ αἱματοχυσίαι, καθὼς καὶ αἱ ποικίλαι ἀδικίαι καὶ ἠθικαὶ ἀσχημίαι καὶ ἀπρέπειαι, ποὺ ἀποτελοῦν ὕβριν κατὰ τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐδημιούργησε τὸν ἄνθρωπον, ἀγαπᾷ τὸν ἄνθρωπον, ἐποπτεύει ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ κρύπτεται ἡ **ἐλπὶς τοῦ κόσμου**. Δὲν ὑπῆρξεν, οὐδὲ θὰ ὑπάρξῃ **ἄλλη ἐλπίς**.

Μία νέα ἐπίθεσις.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων ἐξιφούλκησε καὶ πάλιν —δι' ἄρθρου τώρα— ὁ γενναῖος ἀποκεφαλιστὴς τοῦ ἑλληνικοῦ Συντάγματος, ὁ γνωστὸς ἀριστερὸς πολιτικὸς ἀρχηγός, ποὺ ἀπέκοψε τὴν ἐπικεφαλίδα τοῦ Συντάγματος τὴν ἀφιερωμένην εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Εἰς τὸ ἄρθρον του αὐτὸ ἀποκόπτει μὲ τὴν αὐτὴν γενναιότητα τὸν σύνδεσμον μεταξὺ Χριστιανικῆς Θρησκείας καὶ Ἐκκλησίας, μεταξὺ Θρησκείας καὶ Ἠθικῆς· ἀποφαίνεται ὅτι «ὅσο πνευματικώτερος γίνεται ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων, τόσον οἱ θρησκευτικὲς ἀντιθέσεις ξεθωριάζουν»· δὲν διστάζει πολὺ νὰ δικαιολογήσῃ τὸν ἅγριον κατὰ τῆς Θρησκείας διωγμὸν τῶν ἀθέων τῆς Ρωσίας· καὶ προσκαλεῖ τὰς Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας νὰ «ξεριζώσουν τὶς αἰτίες καὶ τὶς δυνατότητες νέων πολέμων».

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι αἱ Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι αὐτὴν ἔχουν τὴν ἀποστολὴν εἰς τὸν κόσμον, νὰ ξεριζώσουν τὰς αἰτίας τῶν πολέμων, τὰς κοινωνικὰς ἀδικίας, τὰς ἔχθρας καὶ τὰς διαιρέσεις. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ καὶ κυβερνῆται λαῶν, ποὺ προσπαθοῦν—ὅπως ὁ ἀρθρογράφος ἀρχηγὸς τῶν ἐργατοαγροτῶν —νὰ ἀπομακρύνουν τὸν λαὸν ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ πίστιν, νὰ τὸν ἀποκόψουν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν—ὡσὰν νὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ζήσῃ τὸ μέλος ποὺ ἀποκόπτεται ἀπὸ τὸ σῶμα—νὰ τοῦ δώσουν δῆθεν ἠθικὴν ἄνευ Θρησκείας, καὶ Χριστιανισμὸν ἄνευ Ἐκκλησίας, οὐδέποτε θὰ λείψουν αἱ αἰτίαι καὶ αἱ δυνατότητες τῶν πολέμων, οὔτε αἱ ἄλλαι κακίαι, ποὺ μαστίζουν ἄτομα καὶ λαούς. Ἠθικὴ ἄνευ Θρησκείας καταλήγει εἰς τὴν χειροτέραν ἀνηθικότητα, ὅπως ἀποδεικνύουν ὅλοι ὅσοι ἐπεχείρησαν νὰ ἐφαρμόσουν μίαν τοιαύτην ἄθρησκον ἠθικήν. Ὅπου δὲ ἡ Θρησκεία ἐξεθώριασε, ὄχι μόνον βίος πνευματικὸς δὲν ἐδημιουργήθη, ἀλλ' ὁ πλέον κυνικὸς ὑλισμὸς καὶ ἡ πλέον ἀσυγκάλυπτος συμφεροντολογία. Καὶ ἀπόδειξις τὰ σύγχρονα Κράτη, τὰ ὁποῖα ὡς Κράτη δὲν ἔχουν Θρησκείαν.

Ἡ ἀπραξία τοῦ καθήκοντος εἶναι προδοσία αὐτοῦ.

Τὸ ἐν Γενεύῃ Διεθνὲς Γραφεῖον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἐξέδωκεν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων διάγγελμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἔγραφε καὶ τὰ ἀκόλουθα ἐν σχέσει μὲ τὰς εὐθύνας ἑκάστου ἀτόμου ἀπέναντι τῆς εἰρήνης:

«Ὅσον ἀφορᾷ τὰ σφάλματα, ἅτινα ἐγένοντο, καὶ τὰς παραλείψεις, διὰ τὰς ὁποίας, ἴσως, τινὲς τῶν Κυβερνήσεών μας φέρουν τὴν εὐθύνην, δυνάμεθα τιμίως νὰ ἰσχυρισθῶμεν, ὅτι δὲν μετέχομεν καὶ ἡμεῖς αὐτῶν καὶ ὅτι ἐπράξαμεν πᾶν ὅ,τι ἦτο εἰς τὴν διάθεσίν μας ὅπως τὰς προλάβωμεν; Ἠγωνίσθημεν ἐπαρκῶς εἰς τὰς χώρας μας κατὰ τῶν κακῶν δυνάμεων, κατὰ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν ἐξοπλισμῶν, κατὰ τῆς ἰδιωτικῆς κατασκευῆς καὶ ἐμπορίας τῶν ὅπλων, κατὰ τοῦ χημικοῦ πολέμου, κατὰ παντὸς εἴδους βίας; Παρεσιωπήσαμεν, ἔχοντες πεποίθησιν εἰς τὴν ἐκ τῶν πραγμάτων ἀπορρέουσαν δικαιοσύνην, τὰς ἀξιώσεις μας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι, ὡς γνωρίζομεν, δὲν δύνανται νὰ διεκδικηθοῦν παρὰ διὰ νέων περιπλοκῶν καί, ἴσως, διὰ νέων αἱματηρῶν ἀγώνων; Διεκηρύξαμεν ἐπαρκῶς ὅτι τὸ μεγαλεῖον τῶν πατρίδων μας δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐδαφικῆς ἐκτάσεως τοῦ Κράτους, ἀλλ' ἐκ τοῦ σεβασμοῦ μας πρὸς τὰ γενικὰ συμφέροντα τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ κόσμου, τοῦ ὁποίου καθιστάμεθα ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν περισσότερον πολῖται; Ἐξυπηρετήσαμεν ἐν μιᾷ λέξει συστηματικῶς τὸ ζήτημα, τοῦ ὁποίου λεγόμεθα προασπισταί;

»Αὐτὰ εἶνε τὰ ἐρωτήματα, τὰ ὁποῖα ὀφείλομεν νὰ προβάλλωμεν εἰς ἑαυτοὺς τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης. Ἐπιβάλλεται εἰς ἡμᾶς νὰ κατοχυρώσωμεν τὴν ἀσφάλειαν, νὰ προφυλάξωμεν τὸ δίκαιον ἐκ τῆς βίας, νὰ διαφωτίσωμεν τὴν Δημοσίαν Γνώμην, νὰ ἀφυπνίσωμεν τὰς συνειδήσεις καὶ νὰ τὰς καταστήσωμεν ἀήττητον δύναμιν. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἔργον μας. Αὐτὸ εἶναι τὸ καθῆκόν μας. Ἂν δὲν τὸ ἐπιτελέσωμεν, τὸ προδίδομεν».

«Ἡ ἐπιστήμη ταπεινῶς μετὰ τοῦ Θεοῦ».

Ὁ ἀμερικανὸς Robert A. Millican (Ροβέρτος Α. Μίλλικαν), ἐκ τῶν μεγαλυτέρων συγχρόνων ἐπιστημόνων, τιμηθεὶς καὶ μὲ τὸ βραβεῖον τοῦ Νόμπελ διὰ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, ἔχει καὶ αὐτὸς τὸ ἐλάττωμα νὰ μὴ συμβουλεύεται τὸν κ. Παπαναστασίου εἰ; τὰς περὶ θρησκείας σκέψεις καὶ ὁμολογίας του. Καὶ διὰ τοῦτο διακηρύττει ὅτι «ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη μανθάνει νὰ πορεύεται ταπεινῶς μετὰ τοῦ Θεοῦ». Ἰδοὺ τί γράφει εἰς βιβλίον του σχετικὸν μὲ τὸν χριστιανισμὸν καὶ τὴν ἐπιστήμην.

«Πᾶς ὅστις ὁπωσδήποτε σκέπτεται, πρέπει νὰ ἔχῃ περὶ τοῦ κόσμου ἀντιλήψεις ποὺ ὑπερβαίνουν τὸ πεδίον τῆς ἐπιστήμης, τ. ἔ. ὑπερβαίνουν τὴν παροῦσαν ἔκτασιν τῆς διανοητικῆς γνώσεως. Εὐθὺς μόλις ὑπερβῶμεν τὸν βαθμὸν αὐτόν, φθάνομεν εἰς τὸ πεδίον ποὺ ἀνήκει εἰς τὴν Θρησκείαν. Καὶ κανεὶς δὲν γνωρίζει καλύτερον ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ ἐργάζεται εἰς τὴν ἐπιστήμην, πόσον γρήγορα ὑπερβαίνομεν τὰ ὅρια τοῦ ἐπιστητοῦ, τοῦ γνωστοῦ. Τὰ σύνορα αὐτὰ συνεχῶς ἀλλάσσουν, καὶ οὕτω αἱ ἀντιλήψεις ποὺ πρέπει νὰ προέλθουν ἐξ αὐτῶν καὶ νὰ βασίζωνται εἰς αὐτά, εἶνε ἐπίσης εὐμετάβολοι.

»Οἱ φυσικοὶ ἔμαθαν ἐσχάτως τὸ μάθημα· τὸ μάθημα τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ διδάξῃ κάτι καὶ τὴν φιλοσοφίαν, δηλαδὴ τὸ μάθημα νὰ μὴ σοβαροποιοῦνται τόσον πολύ, νὰ μὴ φαντάζωνται ὅτι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα κατανοεῖ ἤδη, ἢ ὅτι ἔκαμε περισσότερον ἀπὸ τὴν ἁπλῆν ἀρχὴν πρὸς τὴν κατανόησιν τοῦ σύμπαντος. Σήμερον οἱ φυσικοὶ εἶνε πολὺ περισσότερον ἀνοικτὰ πνεύματα, πολὺ ὀλιγώτερον δογματικοί, πολὺ ὀλιγώτερον διατεθειμένοι νὰ κάμουν περιεκτικὰς τῶν πάντων γενικεύσεις, καὶ νὰ φαντάζωνται ὅτι ἀσχολοῦνται σήμερον μὲ τὰς ὑψίστας πραγματικότητας παρ' ὅ,τι ἠσχολοῦντο πρὸ 25 ἐτῶν.....

»Ἐὰν καθὼς προχωροῦμεν, ἀπὸ τὸν σταθμὸν τῆς ἀνθρωπίνης ἀναπτύξεως, ποὺ ἔχομεν κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, εἰς τὴν τῶν τριάκοντα, αἱ ἀντιλήψεις μας περὶ Θεοῦ χάνουν τὴν παιδικὴν ἁπλότητα, γίνωνται περισσότερον ἄδηλοι καὶ ἀκαθόριστοι, τοῦτο συμβαίνει διότι ἀρχίζομεν νὰ κατανοῶμεν, ὅτι αἱ περιωρισμέναι διάνοιαί μας μόλις τώρα ἤρχισαν νὰ θίγουν τὰ ὅρια τοῦ ὠκεανοῦ τῆς γνώσεως καὶ νοήσεως. Δύνασαι διὰ τῆς ἐρεύνης νὰ ἀνακαλύψῃς τὸν Θεόν;

»Ὁ προφήτης Μιχαίας εἶνε πρὸ 2.500 ἐτῶν. «Τί Κύριος ἐκζητεῖ παρὰ σοῦ, ἀλλ' ἢ τοῦ ποιεῖν κρίμα, καὶ ἀγαπᾶν ἔλεον, καὶ ἕτοιμον εἶναι τοῦ πορεύεσθαι μετὰ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου;» (6, 8). Ἡ νεωτέρα ἀληθὴς ἐπιστήμη μανθάνει νὰ πορεύεται ταπεινῶς μετὰ τοῦ Θεοῦ της. Καὶ ἐν τῷ μανθάνειν τὸ μάθημα τοῦτο, συνεισφέρει κάτι εἰς τὴν Θρησκείαν».

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Ἁγ. Ἀναργύρων (Νέας Ἰωνίας) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος· *Ἁγ. Ζώνης* ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Τύποις «ΖΩΗΣ» — Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι.